

Barcelona, 23 de març de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm. 2544 - 15 cts. - Atrassats 30

RIMES DE LA MISERIA

—Ja sap que avui s'ha de fer dejuni?
—Oh! Ja fa tant temps que en fem!

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Hoy noche extraordinaria representación de la obra de gran éxito de **H. R. Lenormad**

LES RATES (Els fracassats)

Traducción de Pous y Pagés y Carlos Soldevila

Decorado sintético de Batlle y Amigó

Sábado noche i domingo tarde i noche, el gran espectáculo de **Montero A BARCELONA**. Destellos musicales del maestro de 14 años **José Cases Augé**. Cucca Xilena, El Charleston del carrer, La Sardana d'en Jordi, etc.

Lunes debut de

ESPECTACLES MODERNS

Véanse carteles especiales

Se despacha en Contaduría

TEATRE COMIC

DIRECCIO ARTISTICA: MANUEL SUGRAÑES

Ultimos días

Eureka
BIS-BIS
y los 24 liliputienses de Ratoucheff

TEATRO NUEVO

Grandioso éxito de

Cocktails del Nuevo

Magnífica revista de Sagarra y Montero, con música de Martínez Valls, Demón, Quirós, Eduardo Granados, Godes y Lázaro

Decorados nuevos de Batlle y Amigó, Angel Fernández, César Bulbena, Utrillo y Andreu

ROSITA RODRIGO, CLAREL, LOS KERVA, ROSARIO FERRER, POUSSINET, RAMPER, PEPITA ODENA, PEDRO CERVANTES y LEONARDO ESTRADA

200 señoritas de conjunto :: 16 girls :: Lujoso vestuario

Todas las noches y tardes de jueves, sábados y festivos

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap aparell sense visitar abans aquesta casa.

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINARIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floroncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

' MANOLO '

AIG conèixer el "Manolo" fa molts anys. El vaig tractar molt poc, però la seva figura menuda, àgil i, sobretot, dramàtica, em va produir una forta emoció. Tant és així que, havent passat molts anys, el recordo menut, amb la boina de cantó, un bastonet be-

llugadís entre les mans, una cara prima de Crist afaitat i uns ulls petits i moguts, punxaguts com un cap d'agulla, i valents de mirar... "Manolo" era un home que deia coses extraordinàries i que tenia una conversa pintoresca i divertidíssima...

—Que ja saps què ha dit "Manolo"?—deien.

—Quina tarda més divertida hem passat amb "Manolo"—responien.

I l'Hugue, el gran escultor "Manolo" Hugue, era un tema de diversió més que de respecte.

—Quin destarotat!

—Sempre serà un bohemí!!

—Quin home més esbotzat!!!

—No se li pot confiar res seriosament...

—Però és molt divertit!

—Molt!

I "Manolo" Hugue arrossegava la seva tragèdia íntima, la seva vida, que és una de les més tràgiques que es coneixen, en mig de la indiferència ciutadana que havia pres "Manolo" Hugue per un pallasso, oblidant que en aquell cos menut i mogut hi havia una de les ànimes artistes més grosses que mai no s'hagin somniat.

En Manolo ha tingut de fer-ho tot per a menjar. Un home que no té per a menjar mereix més respecte que qualsevol senyor que porti una condecoració: la Medalla del Treball, per exemple. En "Manolo" ha volgut viure, estudiar, fer-se home... De petit, ha portat damunt d'ell una vida dramàtica exemplar... Després els homes n'hi han fet de verdes i de madures... I ell, que ha tingut un esperit inquiet i una paciència religiosa, ha somrigut, com devia somriure el "Poverello", per tal de no tenir que cometre algun assassinat per avoriment o fàstic.

Apropòsit del recent llibre "Vida de Manolo", admirable llibre periodístic, "Manolo" ha tornat a ésser un tema de conversa...

—Què fa "Manolo"?

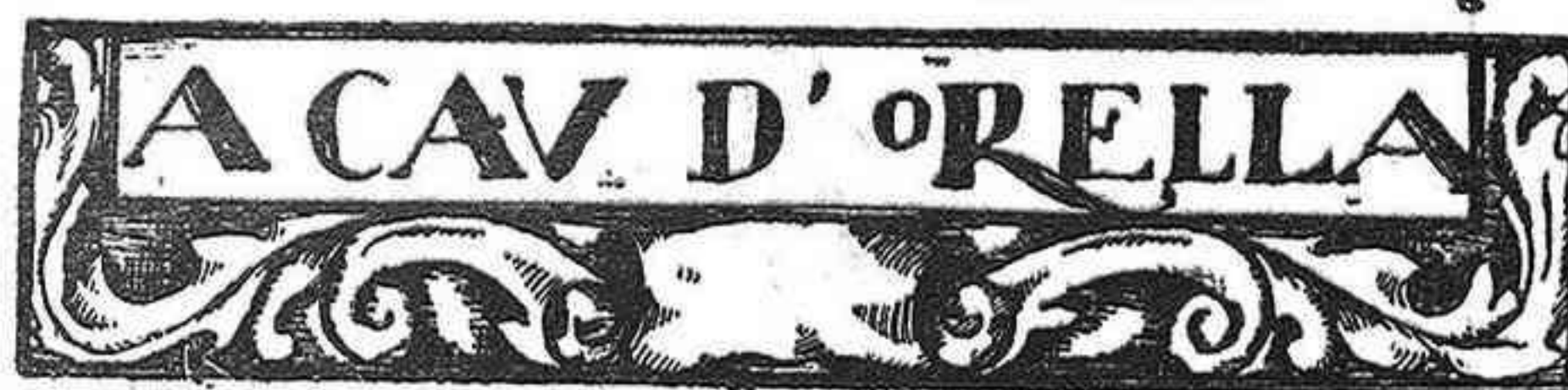
—On és "Manolo"?

—Com viu "Manolo"?

"Manolo" no fa res perquè està malalt; "Manolo" és a Arenys de Munt, amagat de la gent, vivint d'una manera humil i santa; "Manolo" viu tristament cuidant-se una malaltia greu que cal que guareixi per a bé de tots nosaltres.

Barcelona deu una reparació a aquest home admirable i bondadós que s'ha fet tot sol, que ha sabut viure en mig del fang, tenint un alt sentit de la dignitat. Els homes de l'Exposició, els de la reforma de la Plaça de Catalunya, els que volen formosejar la ciutat, no poden pensar amb aquest home que té de l'escultura un alt caire religiós i subtil?...

FRANCESC MADRID

L'ESCRITOR ESPLÈNDID

Això ens ho ha contat una molt gentil amigueta nostra que viu en una torre de l'Avinguda de la República Argentina. Ens ho ha contat a casa seva i a l'hora en què les noies com ella no poden, no saben mentir: les tres de la matinada.

Una nit, a l'"Excelsior", un amic d'ella i nostre li presentà un escriptor català. De la nova promoció. Director d'una biblioteca.

A última hora: ella i l'escriptor surten junts, puguen a un taxi que els deixa a l'Avinguda de la República Argentina, núm...

A les deu del matí, l'escriptor surt de casa d'ella. Abans d'anar-se'n ha dit a la noia:

—Ja t'enviaré un regal.

I, en efecte, als tres o quatre dies es presenta a casa d'ella un home carregat amb un gros paquet. L'escriptor ha tingut un esplèndid gest, un gest de príncep: li ha enviat tots els volums apareguts de la biblioteca que ell dirigeix.

La noia, pobreta, no n'entén una paraula: els volums estan en català, i ella és americana!

L'ENVEJA

—A Novetats, ja ho veu: fins hi estrena En Ruyra!

—Sí, "La Bona nova".

—Això sembla que ha ferit molt als autors de la casa.

—Què?

—Que hi hagi entrat un autor més. Un d'ells, que és tan amic de l'empresa que es fa portar el sopar amb unes fiambres i sopa a comptaduria, diu que es vol venjar.

—Com?

—Escrivint una obra que es titularà "Sant Gervasi".

—Sí, vaja; es veu que aquest autor no té gràcia ni per a venjar-se.

CATOLICISME I LITERATURA

Dies passats, un dels clergues que manipula l'afer del nou diari catòlic "El Matí", trobà Josep Maria de Sagarra. El nostre poeta s'arronçà preveient una escamesa. El clergue, però, li donà, amicalment, uns copets a l'espatlla.

—Es inútil, amic Sagarra. Per més que féu, crec més amb el vostre catolicisme que en el de Josep Maria Junoy.

ELS GOLUTS

Un saló mig cursi, mig literari. Una jove poetessa, encara inconeguda, però que promet fer molt de soroll. Al revés de totes les altres poetesses nostres, que van a missa i resen el rosari, aquesta llegeix i fuma egipcis. A vegades té sortides que deixen parats els joves tendres que la rodegen i que avui formen la seva cort d'honor.

—Una dona—digué—no pot conquistar els homes més que per la seva virtut. Però—afegí, després de xuclar lentament la cigarreta—no pot guardar-lo més que pels seus vicis.

—Homes felïços!—respongué ràpid, amb el to més golós un dels presents.

Assegurem que aquest present no era Octavi Saltor. Era, tanmateix, un dels futurs redactors del nou diari catòlic.

EL DRET A LES LLEGENDES

Ara resulta que Messalina ha estat calumniada. Segons un erudit, aquesta encisadora femella ha estat simplement víctima d'un marit ridícul.

Pobra Messalina! Com la planyo, si això ha estat veritat. Però és veritat això o bé ho és tot el contrari? Qui podrà provar-ho d'una manera positiva i irrefutable?

En aquest afer el que més m'entuja és que se'ns vol encara privar d'una llegenda. I són precisament llegendes el que ens manca. Heus ací del que teníem necessitat. Ens podem passar de la veritat històrica—i això tant més fàcilment, quan no existeix mai d'una manera definitiva—. Es troben constantment documents nous, sobre no interessa quines qüestions, i això les fa canviar constantment d'aspecte. Però les llegendes! La llegenda ens és necessària, és l'única cosa immutable, l'única de la qual estem segurs, perquè escapa a tota revisió. Ens manquen Hamlets, Messalines, Glócerters i Tiberis. Sense això el món sencer estaria compost de gent mediocre, tots mediocres, tots semblants els uns als altres, dolents per error i en el fons bones persones. Proveu de fer una tragèdia amb aquesta mena de gent i ja veureu: la ploma us caurà de les mans.

Ací, com en tota cosa, l'art i la ciència són antagonistes. La ciència estudia els homes tal com són, és a dir, sota llur miserable aspecte de cada dia; l'art els agafa en llurs moments més intensos i en fa Prometeu, Otello i don Quixot.

EL DRET A LA CRÍTICA

"Virai" no comprèn, no s'explica, com s'elogien contínuament obres mediocres, artistes mediocres. "Virai" sap que, a casa nostra, d'un quan temps ençà, al crític no se li permet la crítica si aquesta no és elogiosa. El crític no pot exercir la censura. Cosa veritablement absurda i arbitrària.

A vegades, en les nostres revistes, en els nostres periòdics, apareix la rebentada, la rebentada grollera, baixa, ordinària. Però això no té res a veure amb la crítica. Rebentada no és crítica.

Per regla general, la crítica és elogiosa. Per regla general o per imposició? Siguem sincers, siguem francs: per imposició del negoci, de l'amistat, etc., etc.

Al crític no és estrany que li digui el propietari del periòdic:

—Tracti'm bé aquest autor, o aquell pintor, o aquella actriu... L'empresari ens dona l'anunci, comprèn?

O bé:

—Encara que l'obra sigui dolenta, vostè digui que és bona. L'autor és molt amic d'un jove de bona família que té relacions amb la filla d'una cosina nostra...

I sempre així. Així o d'una manera semblant. A vegades l'enemistat, ajudada de la incomprensió, rebenten una obra. I sempre dona la casualitat de què, en tals casos, l'obra té un cert valor que no tenen les altres. Però, generalment, la crítica és d'elogi, d'elogi per a la bajanada, per a la ximpleria.

Així es fan una sèrie d'èxits i prestigis falsos. I així, naturalment, s'allunya el públic del teatre. I ens referim al teatre perquè és l'art que, a casa nostra, com a tot arreu, té una més estreta relació amb la crítica. La gent no va al teatre. Bona part de culpa en aquest allunyament del públic, la té la crítica. La crítica que ha elogiat, que ha elogiat sempre, per compromís amb l'empresari, amb l'autor, o amb l'actriu. La crítica, que ha entronitzat la bajanada, que l'ha posat a l'ordre del dia.

Els nostres artistes, els nostres autors, els nostres empresaris, són enemics de la censura. I la censura, quan és expressada amb respecte i correcció, quan és justa, convé molt a artistes, autors i empresaris. Però, llástimosament, ells no ho entenen així. No, no: ells ho entenen al revés.

Aquí el crític no pot dir que un actor va mal vestit, o que té una dicció difícil i confusa. No ho pot dir, ni justificant-ho. De seguida, amb una inconsciència un xic còmica, van a protestar. En canvi, quan se'ls omple d'elogis, encara que siguin immerescuts, no acostumen a donar les gràcies.

Tot això creu "Virai" que és llástimós i poc intel·ligent.

VIRAI

ART I ARTISTES

LA PINACOTECA

Amb uns paisatges d'Olot i altres de Tarragona, es presenta aquesta vegada l'Iu Pascual al públic, i, com sempre, hem d'admirar en ell al pintor fecund que produeix a gran velocitat, sense, però, oblidar els preceptes de la tècnica.

Ben construïts i treballats amb cura, tal volta amb excés detallista en certes teles, els paisatges de què parlem produirien una millor impressió si el pintor, deixant-se portar per les corrents en voga ara, no abusés de les terres brunes i es fes càrrec de què existeix una diferència entre els camps olotins, rics en games cromàtiques, i els de Tarragona, d'ambient i colorit molt distints.

Llevat d'això, influència estranya d'una escola equivocada que resta personalitat, l'exposició mereix ésser visitada, doncs hi ha forces teles verament apreciades.

GALERIES LAIETANES

En Cardona segueix enamorat de les vestimentes gaies

de factura agitanada i altra vegada ens fa veure una tanda de quadros basats en la figura de dona ataviada amb falldilles de volants d'un andalusisme d'estar per casa.

Amb les seves condicions i la pràctica de pintor que té Cardona, és clar que, no movent-se d'un mateix ambient, arriba a fer-ho bé i plaent, però es tracta d'un art fals i acromat, del que hauria de fugir per a fer coses més fermes i més de casa.

CASA BUSQUETS

La tanda de paisatges pirinencs de Domènec Soler fou un encert en ço que fa referència a l'ambient que tant cuida aquest pintor, i la construcció de les teles, ben encaixades, i de dibuix correcte. Només hauríem de recomanar a l'artista que cuidés un xic més el colorit, doncs si afina la paleta i neteja una mica els colors, farà coses de veritable valor artístic.

EL CAMARIN

Ací hi debuta l'Eusebi Díaz Costa, un pintor més de l'escola olotina, ple de condicions per a arribar i que no-

LA POR

—Fuig, Primavera, que cada any et tornes més impúdica, i cada any em costes més diners.

més trobem que s'ha llançat massa depressa a exposar, doncs no és encara un pintor fet.

Demuestra condicions per a ésser un paisatgista de mèrit i, si sap fugir de les influències estranyes fent camí dret i treballant ferm, arribarà a aconseguir un lloc entre els pintors del dia.

BORIEL

COM SON ELS NOSTRES ACTORS

RAMON MARTORI

Simpàtic, bona presència, ben vestit, moviments desinhibits, elegants. Llàstima que en la seva faç, una mica plena, no brillin més els ulls. Llàstima que, a vegades, davant del públic, acoti una mica el cap. Aquestes dues coses, indubtablement li resten expressió i gallardia. Sense això, seria un dels actors de dots personals més recixides. Així i tot, no es pot queixar de la natura.

Ramon Martori

Hom diu també que la seva veu és una mica monòtona; que, a vegades, en declamar, trenca la frase d'una manera innecessària. Cert. Però això, en gran part, és culpa de la precipitació amb què es preparen les estrenes.

Quan l'obra porta uns dies al cartell, veureu com la veu de Martori es fa més dúctil, com troba més matisos a la faase.

Ramon Martori no és solament un actor de bona voluntat. És un actor estudiós. Fins té certes preocupacions intel·lectuals. Ja veieu, en una intervui recent, ha dit que llegia Renan. Potser, ací, resulta pedantesc de dir això en una intervui. Però què voleu!, trobem que és preferible aquesta pedanteria a ignorar l'existència de Renan o a tenir-ne la idea que s'han complagut a escampar els jesuïtes.

Potser—i sense potser—els dos principals defectes avui dels nostrse actors, són la de donar la impressió que llegeixen poquíssim, i la de vestir malament. Per això, d'una banda, no reixen mai en fer personatges massa complexes, molt plens d'espiritualitat. I, d'altra, gairebé mai no saben quedar senyors.

Aquests dos defectes no solament no es donen en Martori, ans al contrari, sembla que tingui les qualitats contràries. No és un actor, ens sembla—la seva actuació entre nosaltres ha estat curta perquè el poguem judicar d'una manera encertada—que pugui fer gaires pinyols. Però sap ésser senyor. Li agrada de treballar ànima endins els personatges, i exterioritzar els seus secrets.

LA SETMANA QUE VE, JOSEP SANTPERE

L'AMISTAT I L'ODI

Posem sempre més foc a combatre un enemic, que a servir un amic.

L'amistat, com l'odi, poden nàixer de l'amor. I, segons sigui l'una o l'altra, podem conèixer la violència del sentiment que reemplacen.

En servir un amic, arrisquem sempre de descobrir un ingrati. La joia que sentim en abatre un enemic, és una joia completa.

Si poséssim tant d'enginy a plaire els nostres amics, com en posem a anullar els nostres enemics, seriem irresistibles.

Un odi comú és un fonament més resistent de l'amistat, que una amistat comuna, la qual fa témer constantment la traïció.

L'amor exigeix, l'amistat sollicita, solament l'odi és desinteressat.

MAX DAIREAUX

INNOCENCIA

—Ja saps que a la mamà li han dut un altre nen?

—No li diguis res a ella, amaga'l i porta'l, que jugarem.

ELS ABASSEGADORS

—Hem d'estar al "tanto", "Cisco"; es torna a parlar de la patata "temprana"

VISITANT LA MAR

Avui el mar era pla
com el palmell de la mà;
tenia un tènue moviment petit
com el bategar d'un pit.

Venia i marxava l'ona
perdent-se en la ratlla del confí,
llis, suau, corbat i fi
com el ventre d'una dona.

En guardo ben exacta la visió:
dos núvols llargaruts en l'horitzó,
una boirina
densa i fina
i un cel gris
llucent i llis;
dessota, el mar, com juguina, quieta, petita, maca;
un mar, com per a dur-lo a la butxaca.
A voltes, l'amor és infinita
i la cosa més gran la fa petita
per a poderla acariciar millor.

Jo estimo immensament la mar. I la seva claror
m'entra pels ulls i se'n va cor endins i em desdelita.
Mar gran! Mar immensa que jo et vull petita.
Mar plana com el palmell de la mà,
amb totes les tempestes dintre, com el cor humà.

Ara volria ésser aquella nau
que apenes no s'albira, perduda en l'horitzó,
entre mar blau i cel blau
i amb la vela enlaire com un ganfaró:
La meva ànima es sentiria esclava
i senyora de la mar blava i brava.

Oh, visió de la mar que sempre fas somniar!
Oh, ritme de la mar profund i clar!

Ara somnio que vaig aigua endins,
endins per sempre més,
i jo beso la mar i els confins,
i els confins i la mar són un bes
immensament esbadocat,
un bes de caos i d'immensitat.

Ara voldria ésser Jesús
i anar per damunt de l'ona;
que el cel em fes de corona,
i el mar parlés en bíblic, confús,
tal com parlava Jesús.

Però més que tota aquesta grandesa
estimo de la mar la petitesa,
la mar blava, la mar dolça, la mar cor;
l'home que duu tot un tresor
i és humil, afable, bondadós,
i com la mar duu tempestes i les domina vigorós;
l'home que és net, suau i pla
com el palmell de la m.

Mar dolça, mar quieta, mar blava!
Per ta calma, des d'ara et diré brava.

SALVADOR PERARNAU

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT

NUMERO HA ESTAT REVISAT

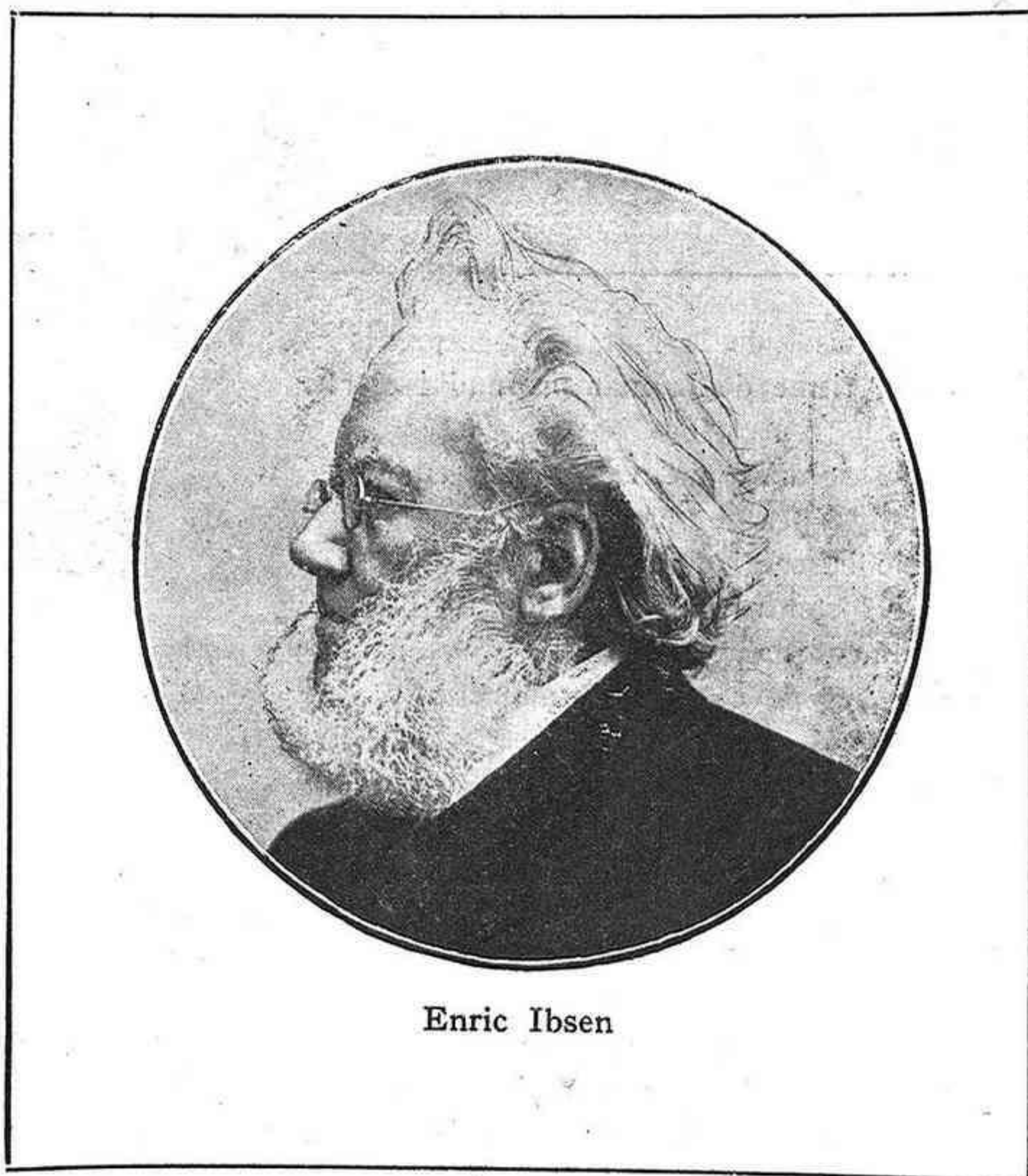
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

IBSEN I LA SEVA OBRA

Europa està celebrant el centenari, el primer centenari, del naixement d'Ibsen, el gran dramaturg.

Amb tal motiu, nosaltres donem aquestes paraules d'Adrià Gual:

“No és pas cap secret per a ningú que el teatre fonamentat en les idees del moment corre els perills d'una actualitat curtíssima, perquè les idees evolucionen amb una gran rapidesa, i l'obra hi queda darrera, desamparada d'aquelles. Això, que no succeirà mai en l'obra de Shakespeare i la de Molière, poso per cas, perquè radiquen en la humanitat mateixa més que en les seves idees correntment transitòries, pot succeir, i de fet succeeix, en l'obra d'Ibsen, que s'inquieta, en bona part de la seva producció, per a combatre malures filles dels temps. D'acord en aquest punt; però no en el que segueix: Es que si es va reconèixer a Enric Ibsen una potencialitat dramàtica i una volada poètica, en els moments del seu imperi, posada a servei d'idees massa actuals, és cert, avui, per haver aquelles idees

Enric Ibsen

perdut actualitat, deixen d'existir en el dramaturg les qualitats eternes amb què es mostrava? ¿Es que no significa un acte de devoció i d'altíssim interès la revisió de valors, de veritables valors, en el pla dels processos investigadors com el nostre?, o bé, ¿és que dissortadament ens abandonem, per un atavisme destructor, al vici, a la voluptuositat de la inconsistència de reputacions? En tots aquests casos, val a dir que la serenitat i el bon discerniment no queden massa ben parats. M'atreveixo i tot a dir, que enlloc d'Europa i d'Amèrica, en cap centre d'activitats culturals d'arreu del món, la presència d'Ibsen no hauria estat rebuda com ho ha estat entre molts de nosaltres, amb la mitja rialla del qui es mira uns pantalons passats de moda, i, no

gens menys, no li haurien escassejat la crítica sereníssima i forta dels aspectes avui en fallida de la seva obra.

No: no tenen raó els que massa a la lleugera han judicat d'un acord pres amb totes les garanties de formalitat i de reflexió. Cal tenir present que el “Teatre Intim” té per a norma l'anàlisi de les obres teatrals dignes d'ésser anomenades així; que no dona les seves sessions amb l'afany d'afalagar el seu públic, sigui com sigui, perquè això voldria dir mancar-li al respecte que li deu; que no posa d'avantguardista ni d'endarrerit; que no és ni vol ésser altra cosa més que una mena de Museu teatral que accepta totes les escoles i totes les tendències dignes de figurar en un museu per la seva valor, per les seva inquietud i per la seva significació, sigui la que es vulgui aquesta, mentre vingui guiada i nodrida d'un propòsit i una gran aptitud.

Tampoc en tots els casos no s'ha parlat amb massa justesa referent a la tasca dels interpretadors. El teatre d'Ibsen, com tots els teatres de prop o de lluny recolzats en el símbol, no és que demani actors especials, demana actors perfectament compenetrats, amb l'autor més que amb l'obra, perquè, fet i fet, això que s'entén per símbol, no s'acaba d'aclarir més que per la confiança del qui se l'ha inventat. Des del moment que aquesta confiança manca, existeix el perill enorme—m'atreveixo a dir i tot insuperable—de donar importància a coses que, segons l'autor, no la tenen, i llevar-ne a d'altres, damunt les quals l'autor l'hi va donar tota.

La manca d'un acord sentimental en aquest sentit, i, encara més, la temença o la incertitud de l'encert, promou indefectiblement, i per poc que l'actor es distregui, un cert desencaix en el seu comès, i això que l'espectador, i en molts casos la crítica, no s'explica, és resolt amb una condemna injusta, que cau damunt el sactors: “No ho fan bé”.

Fa cosa de tres anys vàrem ésser espectadors d'un “Peer Gynt” donat a un dels teatres més importants de Berlín. Una representació irrespectuosa, en la qual es suprimien aquells “dotze” episodis, i en la qual també els actors, especialment el protagonista, jugaven llurs papers en tons declamatoris i amb un cert propòsit d'acabar d'hora. Una orquestra reduïda interpretava Grieg, i unes decoracions banals omplien el fons. El públic, però, es delectava en tot aquell daltabaix de cosa incompleta, i el comentava embadalit. Ací hauríem rigut i tot, en més de quatre ocasions, si se'ns hagués servit una interpretació equivalent a la que ens ocupa; i val a dir que hauríem tingut una certa raó de fer-ho així, perquè la cosa s'ho valia.

Jo, que no accepto ni aquella passivitat sistemàtica, d'altra banda molt alemanya, ni el vici d'una insatisfacció irreflexiva, em decanto per a la constitució d'una opinió que, ultra reconèixer els esforços, els encoratgi, sense abusar de l'ovació ni de la rebentada. En tot procés existeix un terme mig, que és de fet el punt fort de la seva estabilitat. Heus ací, doncs, el que ens cal cercar entre tots, amb una bona voluntat i una concòrdia ben dignes de nosaltres, que hem d'acabar per constituir un gran partit teatral, generós, assenyat i ben ric en conseqüències.

ADRIÀ GUAL

L'EVOLUCIÓ DE L'ESTUDIANT

El bon estudiant: —A mi l'evolució, de la indumentària no m'interessa, la que m'interessa és la del pensament.

Els Concerts de Quaresma al Liceu

El segon i el tercer concerts, en dies feiners, han estat dirigits pel Mestre Egon Pollak. El programa de la primera nit comprenia l'Obertura núm. 3 de "Leonora" (Beethoven); "Siegfried-Idyle" i obertura d'"Els Mestres Cantors" (Wagner); la "Simfonia domèstica" (R. Strauss), i l'Oratori per a solistes, chor i orquestra "Crist en la muntanya de les oliveres" (Beethoven).

No podem pas dir que ens desagradés la interpretació dada a les peces orquestrals del concert. Tant en les primeres obres més conegudes, com en el poema simfònic de Strauss, oïrem netament destacats els elements complexos de la composició.

La finesa de percepció del mestre que dirigia feia arribar a l'auditori en rica varietat, descarnadament, cada un dels temes melòdics. Aquesta interpretació, que gosaria a anomenar "anatómica", més que la manca de vigor, retreta per alguns, produeix el sentiment d'un conjunt flonjo i dispers.

Tant en el susdit oratori de Beethoven, com en el que omplia el programa del segon dia, "La Creació del món" (Die Schöpfung) del Mestre Josep Haydn, el pes de l'execució corresponia a l'"Orfeó Gracienc". No puc creure que la breu intervenció d'un mestre estranger li permeti prendre la responsabilitat de tan enormes "machines". Fes el que fes Egon Pollak, l'execució havia de valer el que valgués el treball del Mestre Balcells i el del seu Orfeó.

No gosaria a dir resoltament que en la intenció de llurs autors fossin aqueixes meres obres de circumstàncies, sobretot pel que toca a l'oratori de Haydn. Però he de dir since-

rament que l'oratori de Beethoven no fou una nova valor en l'obra del mestre.

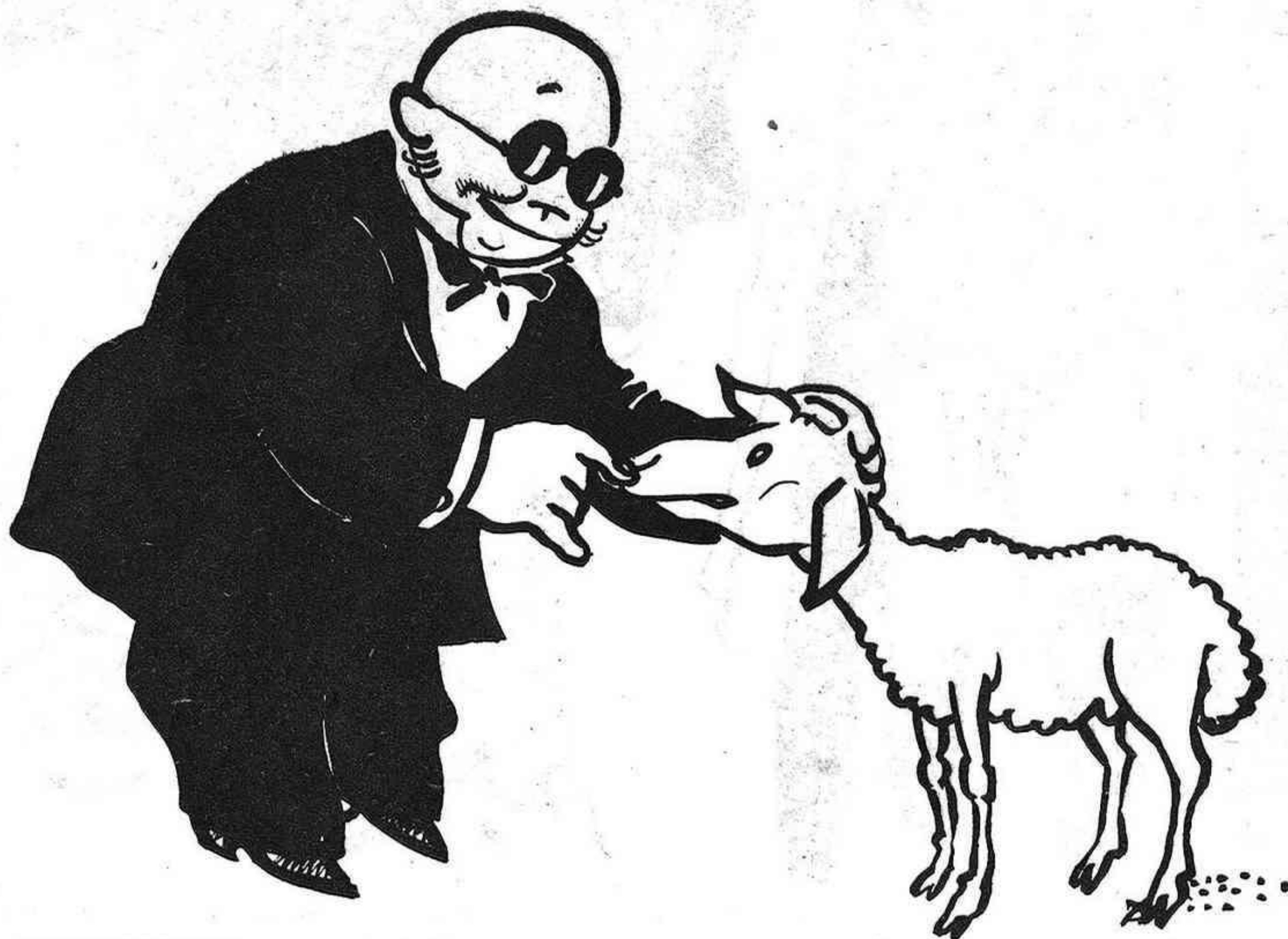
L'audició que ens en varen dar l'"Orfeó Gracienc" i els solistes senyora Fornells i senyors Brünig i Fargas (pel primer oratori); i els mateixos i la senyora Plantada i el senyor Vela (pel segon) fa certament honor a tots ells. En el millors concerts de l'estranger no se sol donar una interpretació més ajustada d'aquestes obres. No crec que en el Teatre del Liceu es pugui treure més profit de l'organització actual.

Però, no cal rebaixar massa el públic, si no pren en aquestes execucions tot l'interès "literari" (ho dic així perquè no trobo millor manera de dir-ho), que li voldrien suggerir el crític, el savi i l'home d'una perfecta educació musical. No és cert que aquí, ni que fora d'aquí, hi hagi o hi tingui d'haver públics savis, tècnicament preparats. El públic va i ha d'anar al teatre senzillament "amb les mans a la butxaca". Així que un públic va a l'espectacle amb una idea de la "significació" de l'obra, podrà seguir essent auditori, per ja no és "públic".

Una "lectura" per ben feta que sigui d'oratoris, així (que per altra banda, com ara pel de Beethoven, el seu autor no n'esperava gran cosa més), no pot interessar a un públic que no estigui viciat per un snobisme encomanadís. Aquesta és la lleial veritat que calia dir. Soc el primer en reconèixer l'esforç que l'organització d'aquests concerts representa i per això, principalment, hem esperat a dir-ho quan acabades les execucions la nostra opinió no podrà entrebancar el seu èxit.

El que cal, per a obtenir el més gran lluïment possible en els concerts de Quaresma del Liceu, és posar, sots la direcció experta dels directors més renomats del món, aqueix meravellós instrument que constitueix avui l'orquestra del Gran Teatre. I de programa no ens en cal d'altre que el d'aqueixa tradició simfònica que segueix encara donant nous fruits en el dia d'avui.

CLAU DE SOL

L'ALTRUISME

—Si ets bon minyó t'engreixaré i no et mataré... fins a la segona Pasqua.

LES VICTIMES

—Com és que t'has aprimat tant des de què no t'he vist?

—Home, és que he passat la Quaresma.

NOVETATS

En escriure aquesta petita crònica, fem veritables esforços per a ésser correctes amb aquesta obra de "La Bona Nova". El seu autor, Joaquim Ruyra, és home d'un noble historial en la literatura catalana. Joaquim Ruyra ocupa en la literatura catalana un lloc altíssim.

Joaquim Ruyra ha escrit una obra de teatre. Aquesta obra de teatre és "La Bona Nova". Durant la representació de "La Bona Nova" s'apoderà de nosaltres una terrible, una espantosa fadiga. L'obra se'ns feia llarguíssima, inacabable, pesada com una llosa de plom. El que passava en escena no ens interessava, el que deien els personatges—personatges en els quals no hi ha la més lleu espurna d'humanitat—, tampoc ens interessava. El diàleg és poc viu, poc àgil, fet a base de llargs parlaments que arriben a donar una desagradosa sensació de monotonia. Els personatges es mouen i parlen no per una llei lògica i natural, sinó per pur caprici de l'autor. Per a rellentir més l'acció, ja lenta de si, l'obra està plagada de monòlegs. El llenguatge és fred, artificios, retòric.

Aquesta és l'opinió sincera que ens mereix "La Bona Nova". Amb tot respecte hem procurat expressar-la.

Dels intèrprets cal fer menció, en primer lloc, de la senyora Tàpies. La senyora Tàpies té una veu rica en inflexions i mitjos tons, que obra sobre el públic amb gran eficàcia. Molt bé la senyora Baró. La senyoreta Jofre, en un tipus episòdic, molt ajustada i digna d'elogi. Molt digne, molt sobri, el senyor Montero, encara que, a vegades, bufant, se li escabella-

va la barba i li donava un còmic aspecte. El senyor Gómez—actor de passió i d'entusiasme—, força bé. El senyor Gimbernat, com sempre: molt bé. El senyor Martori, que sempre acostuma a saber-se el paper, no se'l sabia aquesta vegada.

Els personatges portaven tots mitges. I no, senyors: en aquella època es portava la cama nua. Les sandàlies i avarques que lluien els actors de Novedades no estaven en caràcter. Com tampoc ho estava aquell "pelouche" verd d'embolicar les joies, teixit que no es coneixia en l'època de Jesús.

El decorat, de Batlle i Amigó, esplèndid; sobretot el del segon acte.

BARCELONA

S'ha acomiadat la companyia d'Enric Borràs i ha debutat la d'Albert Romea i Amàlia Sánchez Ariño.

Han estrenat una comèdia, "Los cuatro caminos", del senyor A. Custodio, que ha passat sense pena ni glòria.

ELDORADO

Ha acabat la seva actuació la companyia Antònia Plana-Emili Díaz. Aquesta actriu meritíssima, a la qual els catalans hem d'estar agraïts per haver incorporat al seu repertori una de les millors obres del nostre teatre: "La dama alegre", de Puig i Ferrer, ha estrenat tres obres: "Como la hiedra" "Catalina María Márquez" i una altra, el títol de la qual sentim no recordar.

POLIORAMA

Per fi hem anat a veure "Los Mosquitos". Nosaltres, confessem-ho francament, no sentim una gran simpatia pel teatre dels Quintero. A Madrid, als Quintero, els diuen "los niños". Ara, darrerament, els han organitzat un homenatge.

Nosaltres, veient "Los Mosquitos"—interpretat d'una manera immillorable per Carme Díaz—hem recordat una frase de Valle Inclán—l'home que, apart el seu judici sobre Blasco Ibàñez, sempre té raó—, apropòsit dels Quintero. Deia Valle Inclán dels germans andalusos: "A mi em fan l'efecte d'uns perruquers sentimentals".

A nosaltres també. Sentimentals i un xic cursis.

ESPAÑOL

"El 13.000 pelat". Una comèdia sense pretensions i sense importància que ha traduït, del castellà i amb bastant "garbo", Robert Samsó.

Però interpretada amb aquella gràcia i aquella vis còmica que els actors de l'Espanyol posen sempre en totes les obres.

COMIC

Han debutat, amb l'estrena de la "révue" "Discos", els "Liliputenes de Ratoucheff".

La revisteta i els nanos són números de força que acaben de fer del programa del teatre Còmic el millor programa en aquest gènere de frivolitats i elegàncies.

PER A ACABAR

Ramon Vinyes ha llegit a un grup d'amics la seva obra "Qui no està amb Mi".

Naturalment, la lectura ha estat un èxit. "Qui no està amb Mi" és obra de consideració, de gran bellesa.

"Qui no està amb Mi" figura en el cartell de Novetats entre les estrenes de la temporada.

A veure si s'estrena aviat!

Diuen que el Principal Palace sofreix una nova transformació i torna a ésser teatre.

El dissabte de glòria hi debuta una gran companyia lírica de la que formen part dos "terremotos" molt estimats del nostre públic.

Heus ací una bona pensada.

FUTBOL

Al camp de l'"Europa", diumenge passat hi va haver cosa bona de debò; tan bona que fins es podien pagar unes quantes pesetes per veure-ho... i per oïr-ho, perquè no tot ha d'acabar amb la vista.

Els pobres "maños" de l'"Iberia" varen tenir una rebuda allò que se'n diu de pronòstic, al nostre entendre ben merescuda, malgrat i les notes de l'"Europa" i "Barcelona", recomanant seny. No va ésser altra cosa que un xiulet continu i general per part del públic. A les tribunes hi va haver batusses, paraigües trencats, etc., etc.; però tot va acabar bé; s'entén, bé, perquè hauria pogut acabar més malament.

Per acabar-ho d'adobar, l'"Europa" va apallissar convenientment a l'"Iberia"; només varen quedar 7 a 0.

El "Barcelona", a Sant Sebastià, va rebre del carpó; es veu que no sabien com posar-s'hi, per a poder evitar la pluja de goals al marc de Llorens, amb mascota i tot.

I pensar que hom ja s'imaginava al "Barcelona" campió d'Espanya, i té, ara se'ns presenta amb una desfeta d'aquesta mena; n'hi ha per tirar-ho tot al foc.

Sort que a la segona part varen poder anivellar un xic el resultat i la desfeta no va ésser tan aclaparadora, si no, ja veïem altra vegada que tornaven els suïcidis, desmaïts, etc., etc.

NATACIO

Per fi, a la piscina del "C. N. Barcelona", s'ha inaugurat la temporada de natació, amb la vinguda del famós equip del "Wasserfunde", campió d'Alemanya, de "water-polo".

Pel que toca a les proves natatòries en sí, l'equip alemany no ens demostrà pas tenir grans condicions, car la majoria de proves foren guanyades pels nostres nedadors. Hem de reconèixer, però, que en els salts i en "water-polo" en saben de debò.

El que es Riebschlaeger sap fer el salt d'allò que se'n diu amb finura, i els de "water-polo" es mengen la pilota que és un gust.

Resum: dues reunions que sense ésser res de l'altre món, varen satisfer molt.

MOTORISME

Després diuen que nosaltres diem les coses perquè sí o per mortificar a algú; ara veieu, si no és una veritat com un temple el que el velòdrom de Sans estigui enemistat amb els elements.

Bé prou varen anunciar curses de velomotors per al diumenge passat al matí, però, res, els elements varen voler fer la guitza i ja teniu que va posar-se a ploure el temps just que havien de celebrar-se les proves.

Sabem que els de l'"Europa" estan molt empipats per això, car sempre han d'organitzar proves en aquella pista quan ells han de jugar al seu camp.

Nosaltres, si fóssim del "Sans", ens ho prendriem amb més serietat del que s'ho prenen ells i, el menys que fariem seria pactar, fos com fos, amb els elements; estem més que convençuts que no s'hi pot estar malament amb ells.

EL DESIG DE SABER

—Com és que hi han homes calbs i no hi han dones calbes?
—Deu ésser perquè les dones tenen més mals de cap que nosaltres.

AVIACIO

Hinchliffe i Miss Mackay, varen emprendre el vol, la setmana passada, per efectuar la travessia de l'Occèa, però no tan solament, pel que sembla, no han pogut portar a cap el seu intent, sinó que han aportat una altra plana de dol als anals de l'aviació, doncs, a hores d'ara encara no se sap res de la seva sort.

És una cosa que plenyem de cor i no cal dir com celebrariem que d'un moment a l'altre ens vingués la nova de la seva troballa i en perfecte estat.

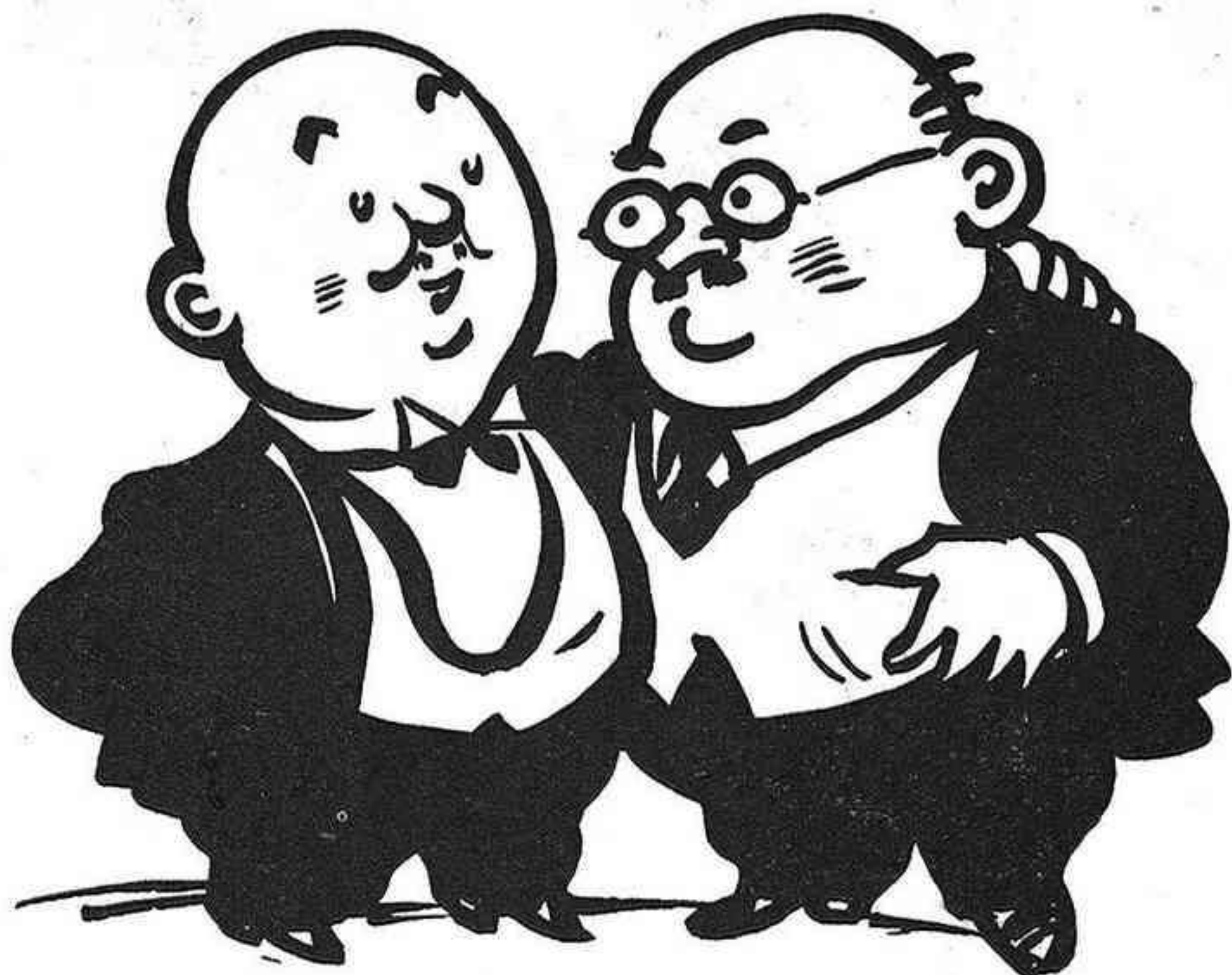
BOXA

El promotor Tex Rickard, després de la desfeta del seu favorit Scharkey per Risko, està desesperat, perquè, segons sembla, no troba competidor a l'alçada per a disputar el match amb Tunney.

Això, però, no és pas el que lamenta més Rickard; el que sembla que tem més és que s'hi enganxi els dits, car Tunney, per jugar-se el títol, exigeix i les coses sembla que estan un xic verdes.

Tot plegat acabarà com l'any passat, o sigui amb punxa.

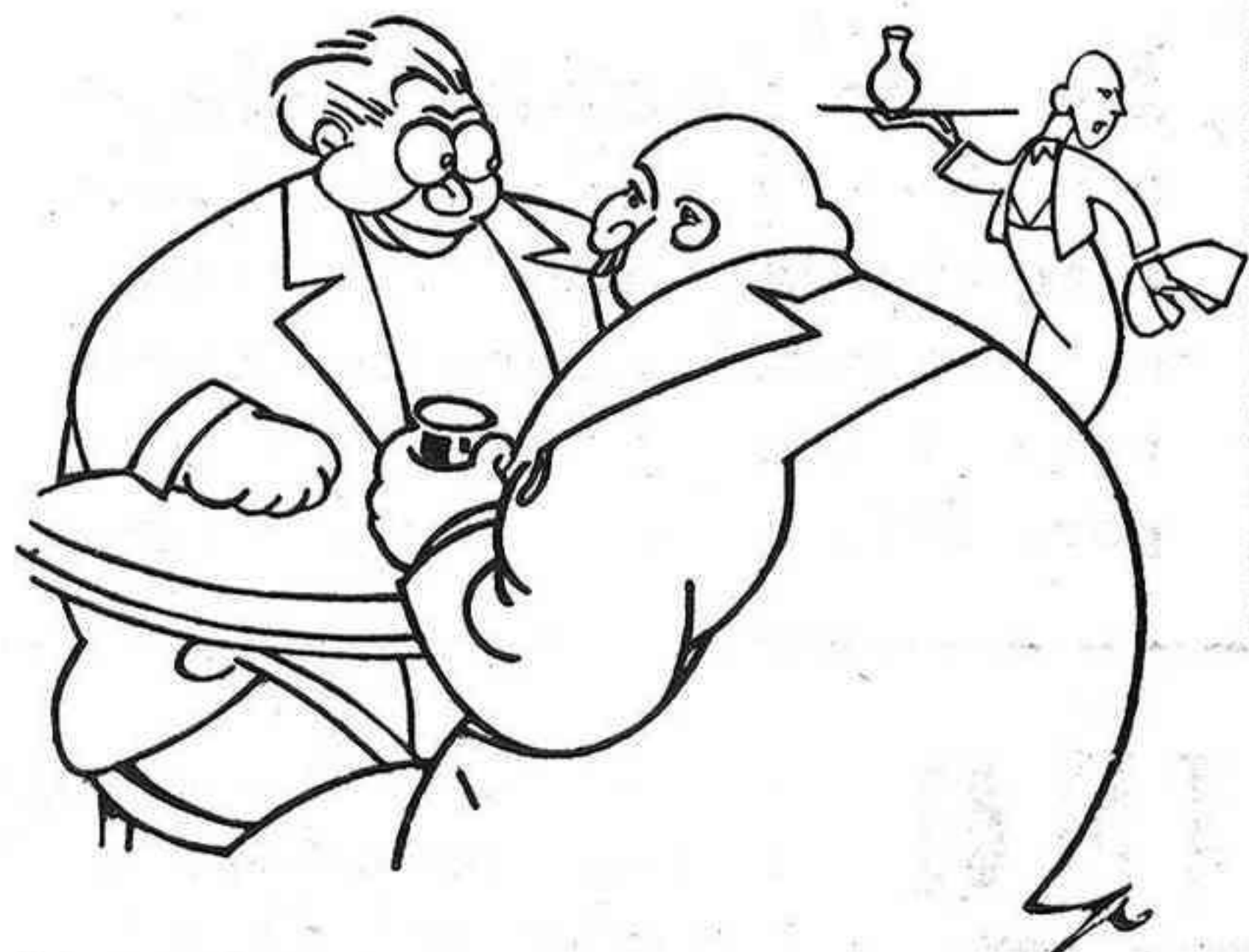
TEIXI

UN CONCERT AL LICEU

—A vostè li agrada Strawinsky?

—No; m'estimo més el vermut Torino.

LA CORTESIA

—Vostè coneix a la meva senyora?

—No tinc el gust.

—El gust diu? Ara sí que veig que no la coneix.

A Novedades anuncien així l'obra de Ruyra "La Bona Nova": "obra de Cuaresma".

No té gràcia?

**

A una serventa l'han curat al dispensari.

De què l'han curat?

D'una bufetada del seu amo.

Deu ésser un ex-negrer l'amo! No deu saber que als criats no se'ls pega.

**

"La Epoca", de Madrid, diu que el vinent setembre hi hauran eleccions municipals.

"Largo el plazo me ponéis!"

Però, vaja, de totes maneres, "màs vale tarde que nunca."

**

S'ha inaugurat l'Ateneu Republicà.

Bona tasca a fer, i que l'èxit més gran coroní aquesta tasca.

**

Llegim una nota del Servei Meteorològic Nacional: "El temps empitjora".

Ja ens n'haviem adonat, ja.

**

El senyor Cambó viatja, llegim a la premsa.

Es el millor que avui es pot fer: viatjar.

Viatjar per França, per Alemanya, per Asia, per Egipte...

**

A Washington, la ciutat de les llibertats, han estat detinguts quatre homes i una dona, estacionats davant la Casa Blanca durant una recepció d'hongaresos, per protestar de l'actuació d'Herty a Hongria, al qual anomenaven "assassí de pobles". Trobem que no tenien raó els protestants.

**

A Itàlia el volcà Etna torna estar en erupció.

Els descontents diuen que d'això en té la culpa Mussolini.

**

A Londres s'ha trobat la carta més antiga que existeix al món. Està escrita cinc mil anys abans de Jesucrist.

Ja hi havien carters en aquella època?

**

A tot arreu d'Europa s'ha celebrat el centenari del naixement d'Ibsen, el gloriós dramaturg.

I a Barcelona? I als nostres teatres? Als nostres teatres es fa art pur i no es poden envilir representant obres d'Ibsen!

**

L'actriu de caràcter Maria Morera ha estat condecorada amb les Palmes Acadèmiques pel Govern francès.

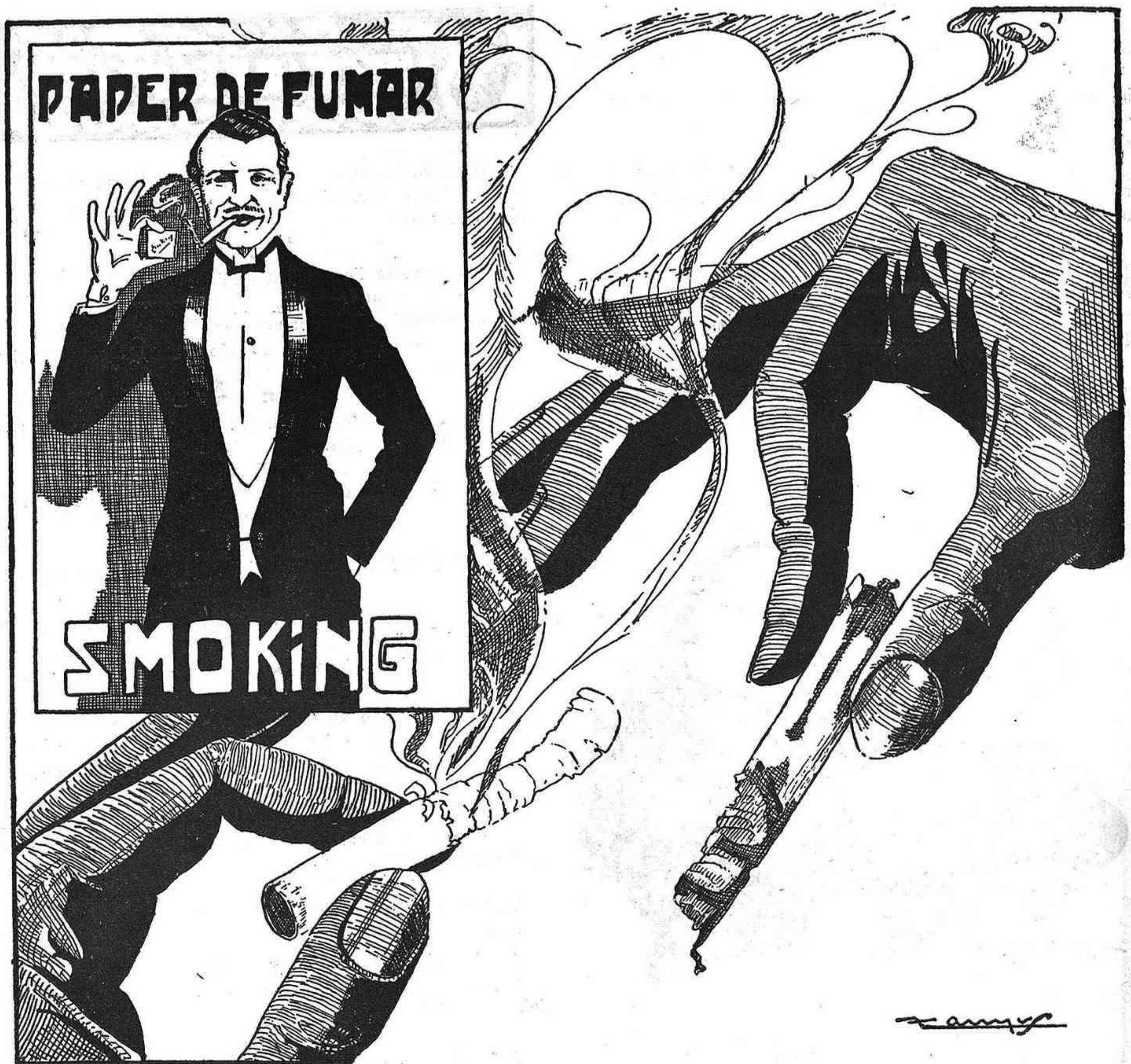
Amb motiu d'aquesta distinció, els seus companys l'obsequiaren, el passat diumenge, al Cafè de la Rambla, amb un "Cocktail d'honor".

L'acte es vegé concorregudíssim i la distingida actriu fou molt felicitada.

**

Ens interessa saber el domicili de Joan Baptista Rodés, autor de l'obra "Llibre d'or de l'amor".

Si algun dels nostres llegidors ens fa la mercè de facilitar-nos l'adreça, li quedarem reconeguts a tan senyalat servei.

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Juli Vallmitjana

Sota Montjuic Ptes. 3
De la raça que es perd " 3
Rují. " 2
Prop de l'ombra . . . " 1
La gitana verge . . . " 1
En Terregada, " 1

Santiago Rusiñol

Màximes i mals pensaments

(Pensa mal i no erraràs)

Un volum 8.º

Pesetes 2

NOVEDAD

Obras completas de Cervantes

2130 páginas en un solo volumen impreso en PAPEL BIBLIA y caracteres claros y grandes, que contiene el texto íntegro de las 39 obras de CERVANTES :: Toda su obra en un solo tomo, encuadernado en piel.

PRECIO: 50 Pesetas

E. Planas

Els Pardals de la Rambla

Preu: 3 Pesetes

Dr. Köenhly

Novísimo arte de amar

Un tomo 8.º

Pesetas 3

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaixes.

ESTUDIANTS

—I ara! Vostè també estudia?

—Sí, noi! El problema de les «seques», que és un problema que em costa molt de resoldre.